

Савенко Вікторія Петрівна
старший викладач кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ТОРГІВЛЮ ДІТЬМИ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОМ УКРАЇНИ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Проблема торгівлі людьми існує в суспільстві дуже давно. Згідно ст. 4 Загальної декларації прав людини, ніхто не повинен бути у рабстві або у підневільному стані; рабство і работоргівля забороняються в усіх їх видах. Не дивлячись на те, що на вирішення цього питання в світі виділяються чималі кошти, кожна країна на сьогоднішній день в тій чи іншій мірі є задіяною в торгівлі людьми.

У статті 149 Кримінального кодексу (далі – КК) України передбачено відповідальність за злочин, що має назву «Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини», одним з кваліфікованих видів якого є торгівля дітьми. Згідно з офіційними статистичними даними Державної судової адміністрації України, щороку в Україні за вчинення торгівлі людьми засуджується більше двадцяти осіб, при чому, майже половину з них становлять особи, які вчинили такі дії щодо неповнолітнього.

Той факт, що торгівля людьми є досить поширеним та небезпечним злочином, зумовлює актуальність вивчення цього явища, яке зародилось у стародавні часи і до сьогодні продовжує існувати. Особливо це стосується дітей, оскільки вони ще не здатні себе захистити та дуже часто стають жертвами різних злочинів. Знову ж таки актуалізується питання запровадження в Україні системи ювенальної юстиції.

Слід зазначити, що з 2001 року ст. 149 КК України змінювалась два рази, при чому останній 06 вересня 2018 року Законом України «Про внесення зміни до статті 149 Кримінального кодексу України щодо приведення у відповідність з міжнародними стандартами» – з назви та диспозиції статті було виключено словосполучення «або інша незаконна угода щодо людини», оскільки якщо людина стає об'єктом будь-яких правовідносин, це має визнаватися злочин у будь-якій країні. Не може бути законної угоди щодо людини, і саме цю м'яко кажучи неточність законодавець усунув.

Взагалі поняття торгівлі людьми в національному законодавстві вперше з'явилося у 1998 р., коли Законом України від 24 березня 1998 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України в зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін і доповнень до Кодексу про шлюб та сім'ю України», КК України було доповнено статтею 124¹ «Торгівля людьми».

Метою нашого дослідження може бути вдосконалення теоретичних положень науки кримінального права щодо кримінальної відповідальності за торгівлю дітьми та вироблення науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення відповідних положень законодавства та практики його застосування. У зв'язку із цим робота буде зорієнтована на вирішення таких завдань:

- дослідити розвиток закону про кримінальну відповідальність за торгівлю дітьми;
- проаналізувати сучасний стан вітчизняного законодавства щодо кримінальної відповідальності за торгівлю дітьми;
- охарактеризувати ступінь відповідності криміналізації в КК України торгівлі дітьми підставам та принципам криміналізації;
- дослідити об'єктивні та суб'єктивні ознаки конкретних складів злочинів, які передбачають відповідальність торгівлю дітьми;
- розкрити спеціальні питання відповідальності за торгівлю дітьми;
- розробити пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення закону про кримінальну відповідальність за дітьми.

Об'єктом дослідження може бути визнано суспільні відносини у сфері кримінально-правової охорони волі, честі та гідності людини.

Предметом дослідження буде виступати кримінальна відповідальність за торгівлю дітьми.

Отже, відповідальність за торгівлю людьми за кримінальним правом України є досить актуальною проблемою для спроби її вирішення на рівні кандидатської дисертації, а тому цією доповіддю запрошуємо наукову громадськість до дискусії.